

RED TIDE

Pagbantay. Pag-andam. Paglikay

Padayon nga ginhihimu han BFAR an paniksik ug pagmonitor han mga kadagatan dinihi ha rehiyon angay malikayan ug maandaman an publiko kun mayada red tide alert. Nakikiusa gihap an BFAR ha mga ahensya sugad han taga LGU ngan DOH para han kadugangan nga bulig ug kasayuran.

Para han kadugangan nga impormasyon, bisita o tawag ha:

Department of Agriculture
Bureau of Fisheries and Aquatic Resources
Regional Office No. 8
SDC1 Bldg. Brig. 77, Marasbaras, Tacloban City

(053) 325-4705 / 321-1686 / 321-1732
region8bfar@yahoo.com
[@region8.bfar.da.gov.ph](mailto:region8.bfar.da.gov.ph)

Ano it Red Tide?

Mga Sintomas

Pamaagi para makalikay

BFAR 8

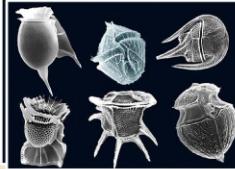
Department of Agriculture

BUREAU OF FISHERIES AND AQUATIC RESOURCES

Regional Office No. 8

Tacloban City

ANO IT RED TIDE?

dinoflagellates

An red tide in termino nga ginagamit pag-saysay hin usa nga pandagat nga panhinabo kun diin namumula an katubigan mahitungod han paghitaas o pagdamo

han organismo nga tinatawag nga dinoflagellates. Ini an nagdadera hin nakakamatay nga toxic o lason.

An red tide outbreak in naoobserbahan nga nahinanabo ha kada hilaba nga panahon hin kasirak nga kahuman susundan hin makusog nga uuran. Tungod han kombinasyon hini nga tinatawag nga mga environmental factors, nasusuplayan an pagtubo ug pagdamo han konsentrasyon han nakakamatay nga organismo.

MGA SINTOMAS HAN RED TIDE POISONING O PARALYTIC SHELLFISH POISONING

- ⚠ Panmanhod ha nawong ngan ligid han baba
- ⚠ Pagsinuka
- ⚠ Pagsakit han ulo
- ⚠ Pag-abat nga bagan gintutusok-tusok ug paralisis han mga kamot ngan til
- ⚠ Pag-abat nga bagan nalupad ha hangin
- ⚠ Panluya han lawas
- ⚠ Mapaspas nga pulso
- ⚠ Makuri nga panyakan, pagtulon o paghinga

MGA PAMAAGI PARA MAKALIKAY HAN RED TIDE POISONING O PARALYTIC SHELLFISH POISONING

Kun may-ada red tide, ayaw pagkaon hin mga pangtion sugad han tahong, talaba, tipay ug iba pa nga mga pangtion nga tinatawag nga filter feeders. An mga isda in talwas kaonon kun uupayon an paghugas ug pagtanggal han mga tinai ug hasang hine. Kun aksidente nga makakaon hin kontaminado nga pangtion, adi an mga angay buhaton:

Dapat maisuka han biktima an iya kinaon nga kontaminado nga organismo pinaagi han pagsulod han tudlo ha baba para maigawas an red tide toxin.

An pag-inom han puro nga hatok han lubi nakakapagluya han lason han red tide, sugad man gihap an pag-inom hin tubig nga may-ada tinunaw nga sodium bicarbonate (25 gramo it ibubutang ha katunga hin baso nga tubig).

Kun grabe na it kondisyon hit biktima, ayaw na painoma han mga alternatibo nga tambal. Dad-a an bikitima ha pinakaharane nga health center o ospital.

Dapat maging alerto ha mga Red Tide Updates ug Shellfish Bulletin nga ginririlis ha mga LGU pinaagi han Bureau of Fisheries and Aquatic Resources o BFAR.

MGA PANGTION NGA NAAPEKTUHAN HAN RED TIDE

LIBU-OT / BU-OT

SULI-OT

TALABA

TIPAY

SARAD

TAHONG